

VIII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1914. 18. szám.

Budapest, május 3.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadó
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A csendőrlegénység nőülése.

Ista Justus.

A csendőrlegénység nőülésére vonatkozó határozványokat az A—57. «Nősülési szabályzat a m. kir. honvédség és csendőrség számára» című szolgálati könyv tartalmazza.

E szabályzat határozványai szerint minden tényleges állományú és ideiglenesen nyugdíjazott, valamint polgári állásra ideiglenesen kinevezett csendőr és altiszt csak az illetékes csendőrkerületi parancsnokság engedélyével, a rangosztályba nem soroló járás- és törzsermesterek pedig honvédelmi miniszteri engedéllyel köthetnek házasságot.

Az imént említett szabályzat II. fejezetének 39. §-a a csendőrlegénység nőülését, illetőleg a következőket tartalmazza:

«A csendőrlegénységi állományhoz tartozó egyénekre nézve csak egyféle nőülési módozat van s a nők száma egy-egy m. kir. csendőrkerületnél a legénységi állomány (örmestertől lefelé) 20% -t nem haladhatja meg.

A nőülési engedély csak akkor adható meg, ha a 30. §. b) — f) pontjaiban felsorolt követelményeknek elég tétetett és a leendő házastársak megélhetésének feltételei anyagi tekintetben is kellőképen biztosítvák.»

A nőülési szabályzat imént említett szakaszának b) — f) pontjai alatt a következő követelmények vannak felsorolva:

«Házasságkötéshez az engedély csak akkor adható, ha a nőülendő:

b) legalább valóságos szakaszvezetői rendfokozattal bír; azaz — a mi viszonyunkban — véglegesített csendőr;

c) jó minőségű és rendezett viszonyok között él;

d) ha a megélhetés feltételei anyagi tekintetben kellőképpen biztosítvák;

e) ha az ara feddhetlen erkölcsű;

f) ha a házasságok engedélyezett száma nincs betöltve.»

Ezek azok az általános feltételek, a melyek minden legénységi nőülés engedélyezésénél szemelőtt tartatnak.

Azt pedig, hogy a nőülendő és arája ezeknek a feltételeknek meg is fololnak, rendszerint a nőülés

engedélyezéséért felterjesztett kérvényhez csatolt hiteles okmányokkal folyamodó köteles igazolni.

A nőülés iránti kérvénynek helyesen és hiány nélkül való felszerelése azonban, előzetes ismeretek nélkül, nem is olyan könnyű dolog, mint sokan hiszik és ha csak ilyen dologban már jártas altiszt nem szerkeszti és szereli fel, rendszerint ismételt visszaadások mellett pótlásokkal sikerül azt annyira rendezni, hogy végre is az engedély kiadható legyen.

Jelen közleménnyel ezt akarom megkönnyíteni s e czélból a legkisebb részletekig felsorolni és megmagyarázni mindazokat a tudni- és követni valókat, a melyek szemelőtt tartása mellett bárki is, minden idegen segítség és beavatkozás nélkül, helyesen szerkesztett és hiánytalanul felszerelt kérvényt tudhat majd összeállítani.

Ha valaki nőülési engedélyért akar folyamodni, első dolga legyen a szükséges okmányok beszerzése, még pedig elsősorban arra nézve, vajjon nem forog-e fenn olyan törvényes akadály, a mi aráját a házasságkötésben gátolhatná.

Az 1894. évi XXXI. t.-cz. 8. §-a szerint a kiskorú leány csak a törvényes képviselője beleegyezésével köthet házasságot.

A beleegyezési nyilatkozatot e szakasz értelmében az apa állítja ki és két tanuval láttamoztatja.

Apátlan árvánál e nyilatkozatot, ha törvényes gyámjával az anya vagy nagypapa van kinevezve, — ezek állítják ki — ellenkező esetben a törvényesen kinevezett gyám jogosult erre, de ennek beleegyezéséhez még a gyámhatóság jóváhagyása is szükséges.

Ha a törvényes képviselő (anya, nagypapa vagy gyám) a beleegyezést bármi okból megtagadná, a leány azonban ezek ellenére is hajlandó a folyamodóval való házasságkötésre, — ez esetben a gyámhatóság jóváhagyásával is, — a melyre nézve a gyámhatóság a kiskorú meghallgatásával hozza meg határozatait, meg lehet kötni a házasságot.

Törvénytelen leánynál az anya beleegyezése elegendő.

Törvényesen elvált házastársak leányának, ha a leány az anyának van odaitélve, az, ellenkező esetben az apa jogosult a beleegyezési nyilatkozat kiállítására.

Annak a kiskorú leánynak a házasságkötéséhez, a kinek apja, vagy gyámként kirendelt anyja, idegen ország-

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan elemert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház-utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becsapása. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

ban vagy világrészben tartósan távol van, a gyámhatóság adja meg a beleegyezést, természetesen a távollét körülményeinek igazolt megállapítása után.

Ezeken kívüli esetekben pedig, mivel a leány 16-ik életéve betöltése előtt másként házasságot nem köthet, az idézett törvény 7. §-a értelmében az igazságügy-miniszter engedélyét kell beszerezni.

Ha valaki a testvére törvényes leányát akarja feleségül venni, ehhez az igazságügy-miniszter előterjesztése folytán a király engedélyét kell kikérni.

Unokatestvérek közt szándékolt házassághoz szintén az igazságügy-miniszter adhat engedélyt.

Az idézett törvény 21. §-a szerint tilos a nőnek új házasságot kötni előbbi házasságának megszűnésétől vagy érvénytelenné nyilvánításától számított 10 hónap előtt.

Ha azonban ez idő alatt szült; vagy előbbi házassága a törvény 54. §-ának c) pontja alapján éppen abból az okból érvénytelenített, hogy az előző férj már a házasságkötésekor képtelen volt a házassági tartozás teljesítésére és a nő ezt nem tudta, sem a körülményekből nem következtethette, ez esetekben újabb házassága már akadályba nem ütközik.

Az özvegy, vagy elvált nő a fentebb említett 10 hónap előtt is házasságot köthet, ha orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy előbbeni házasságából folyólag nincs áldott állapotban s ez alapon az igazságügy-minisztertől felmentést nyer a házasságkötési tilalom alól.

A folyamodó ekként a beleegyezési nyilatkozatot beszerezvén, illetőleg a törvényes akadályokat elhárítván, beszerzi a saját és arája keresztleveleit (születési bizonyítványait) vagy az állami anyakönyvek vezetése óta születetteknek az állami anyakönyvi kivonatokat.

Ezután következik az ara erkölcsi bizonyítványa.

Ezt községekben az előljáróság, rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott vagy sz. kir. városokban a polgármester, Budapesten pedig a kerületi előljáróság állítja ki.

A járás-és törzsörmesterek aráinak szeplőtlen hírnevét, valamint a nősülendő állásának megfelelő társadalmi műveltségét és származását igazoló bizonyítványt — a Nősülési szabályzat 5. §. 2. bekezdésének rendelkezései szerint — az illetékes lelkész állítja ki s a járáshatóság (főszolgabíró, rendőrkapitány vagy polgármester) megerősítési záradékkal ellátja.

Most rátérek azokra az okmányokra, a melyekkel a folyamodónak azt kell bizonyítani, hogy szándékolt házassága által anyagi helyzete javulni fog vagyis megélhetése biztosítva lesz.

Az 1898. évi január hó 10-én kelt 69.259/XV. sz. honvédelmi miniszteri rendelet szerint, a nősülendő megélhetésének *legfőbb biztosítéka mindenkor csak a leendő házastársak személyes tulajdonságaiban keresendő s a jegyesek igényei, egyéni tulajdonságai s megszokott életmódjuk* stb. szerint ítélendő meg.

Ennélfogva a nősülendő *anyagi viszonyainak lényeges javulása* alatt rendszerint az értendő, hogy a leendő házastársak a férj szolgálati illetményein felül még egy bizonyos, évi mellékjövedelemre is számíthatnak.

Ezt a mellékjövedelmet, ha a folyamodónak magának olyan ingatlan vagyona vagy pénzbeli tőkéje van, a melynek hasznát ő maga élvezi, ebből is kimutathatja. Ellenkező esetben azonban az ara köteles kimutatni azt, hogy a megélhetéshez bizonyos évi jövedelemmel csakugyan bozzájánul.

Erre nézve a következő példákat hozom fel:

1. Ha ingatlan vagyona van, erre vonatkozó tulajdonjogát telekkönyvi kivonattal; az ingatlan becsértékét és évi jövedelmét községi bizonyítvánnyal, vagy ha haszonbérbe van adva, a bérszerződéssel kell igazolni.

2. Ha takarékpénztári betéttel rendelkezik, ezt a betétkönyvecske bemutatásával vagy az illető pénzügyintézet tanúsítványával kell igazolni.

Ez esetben, ha a kerületi parancsnokság a személyi viszonyokra való tekintettel elővigyázatból szükségesnek tartja, a pénzügyintéztől, a betétkönyvecskére is vezetendő záradék mellett, megkövetelheti, hogy a *betétkönyvet* mindaddig, míg a férj tényleges szolgálatban áll, csak a csendőrkerületi parancsnokság engedélye mellett fogja kiszolgáltatni.

Erre vonatkozólag azonban mindig be kell várni a kerületi parancsnokság intézkedését és sobasem szabad megelőzni ezt azzal, hogy maguk a jegyesek záradékoltatják a betétkönyvet.

A betétkönyv, a kamatok időnkénti felvehetése céljából, állandóan a házastársaknál marad s úgynevezett *óvadék címén* az előljáró parancsnokság által letétbe nem vehető és nem tartható.

3. Ha az arának egy bizonyos évi jövedelmet hozó keresetforrása van, pl. varrónő, himzőnő stb., az ebből származható jövedelem mennyisége községi bizonyítvánnyal vagy a kereseti adó összegével, ha pedig bizonyos évi fizetéssel járó állása van, mint pl. postamester, tanítónő vagy óvónő, és rendszeres fizetése a kinevezési okmányból kitűnik, ezzel, ellenkező esetben pedig ezt is községi bizonyítvánnyal kell igazolni.

4. Ha pedig a leendő házastársakat a mellékjövedelemben egy harmadik személy, pl. a völegény vagy az ara szülei, rokona vagy bárki más részesíti, akkor az illetőnek egy közjegyzőileg vagy bíróilag hitelesített kötelező nyilatkozatot kell kiállítania arra nézve, hogy a házastársakat a házasság tartama alatt, vagy a férjnek a csendőrségnél való maradásáig, a sajátjából mily összegű (2, 3 vagy 400 K) évi segélyben fogja részesíteni. Ugyane nyilatkozatban okvetlenül ki kell jelentenie azt is, hogy «minden oly megegyezés, mely e kötelező nyilatkozat tartalmával ellenkezik, semmis és jogbátálylyal nem bírhat!»

Azt a körülményt pedig, hogy a nyilatkozat kiállítója

Ha fáj a feje⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

KOMLÓSKERESZTESI BARÓ FEJÉRVÁRY GÉZA

gyalogsági tábornok, m. kir. testőrkapitány, a Mária Terézia-rend lovagja,
1884-től 1903-ig m. kir. honvédelmi miniszter, stb. stb.
a m. kir. honvédség megalapítója.

1833 – 1914.

az abban elvállalt kötelezettségnek vagyoni helyzeténél fogva képes is megfelelni, községi bizonyítvánnyal, telekkönyvi kivonatokkal vagy adókönyvvel kell bizonyítani.

S ha mindezek dacára a kerületi parancsnokságnak kételye volna az iránt, hogy az ekkép megígért évi segély a leendő házastársak kezeihez eljut, feltételül kikötheti, hogy az évi segélyösszeg — akár egyszerre, akár bizonyos részletekben fizettetik — mindig az illető szárnyparancsnokság útján küldessék meg a házastársak számára. Házassági óvadék czimén telekkönyvi bekebelezés nem követelhető.

Erre nézve különben megjegyzem, hogy a mellett, hogy úgy a bekebelezés, mint később annak kitörlése is pénzbe kerül, még az a hátránya is megvan, hogy a pénzügyigazgatóságok ezt kamatozó tőkének tekintvén, tőkekamatadókat vetnek ki rá s így a házastársaknak csak kára származhat, mert a bekebelezett összeg hasznót nem hajt, mégis adót kell fizetni utána; ha pedig a bekebelezés kamatfizetéssel van összekötve, annak egy részét adóba fizeti.

A nősülési kérvényekhez csatolandó okmányok közé tartoznak még esetleg a következők is.

Ha a folyamodó vagy az arája, vagy esetleg mind a ketten is özvegyek, az előbbi elhalt házastárs halotti anyakönyvi kivonata; ha pedig a jegyesek egyike vagy másika előbb törvényes házasságban élt, de házassága bírósággal felbontatott vagy semmisnek nyilvánított: az e házasság megkötését és felbontását (semmisnek nyilvánítását) igazoló okmányok, vagyis a házassági anyakönyvi kivonat és a bírósági ítéletek.

Tájékoztatóul megjegyzem itt, hogy a nősülés iránti kérvény, s a hozzácsatolandó keresztlevelek, halotti- vagy házassági anyakönyvi kivonatok, a szülők vagy gyámok által kiállított beleegyezési nyilatkozatok, — a gyámhatóság által kiállított, ugyanilyen okmány kivételével, — és az ara erkölcsi bizonyítványa ivenként, illetőleg darabonként egy-egy koronás bélyeggel látandó el.

A járás- illetőleg törzsermester arájára vonatkozólag, a fentebb közlöttek értelmében kiállítandó erkölcsi bizonyítványára kétkoronás bélyeg kell.

Mint hogy pedig még eddig nem adtak ki mintát arra nézve, hogy egy nősülési kérvényt alaki tekintetben és szövegére nézve miként kell kiállítani és sokaknak még ennek a megszerkesztése is gondot okoz, a katonai iránytan azon rendelkezését tartva szemelőtt, hogy minden jelentés a felesleges hosszadalmasság elkerülésével tömören, de azért érthetően szerkesztessék, bemutatók itt egy kérvénymintát, a hozzátartozó okmányok teljes megjelölésével és utalással arra is, hogy ez a kérvényminta csak a csendőrök és altisztek részére való s a kerületi parancsnoksághoz czimzendő. A járás- és törzsermesterek nősülés iránti kérvényeiket már a m. kir. honvédelmi miniszter urhoz czimezik.

M. kir. . . . számu csendőrkerület. N. N. rendfokozat.

Tárgy: Nősüléshez engedélyt kér.

A m. kir. . . . számu csendőrkerületi parancsnokságnak

X-ben.

Kel . . . . .

Kérem a kerületi parancsnokság engedélyét arra nézve, hogy N. N., X. megye, Y. községi születésű hajadonnal (özvegygel vagy törvényesen elvált nővel) házasságot köthessek.

Kérelmemre vonatkozólag csatoltan felterjesztem:

- a) saját keresztlevelemet;
- b) arám keresztlevelét;
- c) a vonatkozó beleegyezési nyilatkozatot;
- d) arám erkölcsi bizonyítványát;
- e) az anyagi helyzetem javulását igazoló okmányokat.

N. N. rendfokozat.

Ennyi éppen elég egy kérvény szövegébe. A melléletek természetesen a folyamodó, esetleg az ara körülményei szerint változnak. Özvegy vagy elvált nővel, vagy 24 évet már betöltött hajadonnal való házasságkötéshez szülei vagy gyámi beleegyezési nyilatkozat nem szükséges.

Egyébként e közlemény fentebbi szövegéből bárki is kiveheti, hogy a maga és arája állapotát és körülményeit tekintve, a kérvénymintán feltüntetett melléleteken kívül mily okmányokat kellhet még a kérvényen feltüntetni is, illetőleg ahhoz csatolni.

A kérvényt szolgálati uton kell felterjeszteni.

Nehogy pedig, különösen a szakasziparancsnokságnál sokáig heverjen a kérvény, legalkalmasabb idő a kérvények felterjesztésére a tavaszi és őszi szakaszszemléket megelőző hónap.

Ugyanis tudvalevő dolog, hogy az ara előléte és vagyoni viszonyai utáni puhatólást rendes körülmények között és — rendkívüli eset kivételével — mindig alkalmilag a szakasziparancsnokok teljesítik.

Szemlékor tehát a legjobb alkalma lévén erre, a folyamodóknak mindig arra kell törekedni, hogy kérvényeik a szakasziparancsnoki szemlék előtt két vagy három héttel a szakasziparancsnoksághoz okvetlen beérkezzenek s így elég idő legyen arra, hogy a kinél szükséges, más, messzebbeső szakasziparancsnoksághoz is idejekorán áttétessék.

Figyelmébe ajánlom végül e közlemény tanulmányozását mindazoknak, a kik a csendőrségnél nősülni akarnak, mert teljesen biztosak lehetnek a felől, hogy ha kérvényeiket az itt ajánlottak szerint szerkesztik és szerelik fel, pótlás végett azt soha vissza nem kapják s úgy előljáró parancsnokságaikat, min magukat meg-

BUTOR

késspénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EBRETTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI. TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 68—59.

BUTOR

Külgyminiszterek találkozása Abbáziában. — Di San Giuliano olasz és gróf Berchtold osztrák-magyar külgyminiszter.

kimélik a felesleges munkaszaporitástól és előmozdítják azt is, hogy a kérvény hamarabb jut az annak érdemleges elintézésére hivatott kerületi parancsnoksághoz.

Látogatás az illavai fegyházban.

Irta: (—bó.)

A nyáron Püstyénben töltöttem egy-két hetet. E híres város világbíró fürdőjének jótékony iszapját használtam egy balesetemből folyólag tört és ficzamodott bal karomra. A kúra vége felé átrándultam a gyorsalig egy óra járásra eső Illavára, az emberiség elátkozottjainak, a pokol hőseinek e közismert gyűlhelyére.

Itt — régi vágyam kielégítendő — az ország híres fegyházában egy tanulmányi körösztát tettem, miről talán nem lesz érdektelen, ha e lapok hasábjain egy-két sorban beszámolok.

A csekély fáradságért már maga az út is bőven kárpótolt.

A vonat, már Pozsonytól felfelé, mindenütt egy elragadóan szép völgyben rohog, a melyben a Vág szeszélyes hullámai kergetőznek.

E völgy minden fordulata egy-egy új, színes, lebilincselő panorámát tár elénk. Két oldalát erdőkoszorúzza remek hegyhátak határolják, ormaikon az aranykődbe burkolt dűledező várromokkal.

Itt suttog rémmeséket a világszép Báthory Erzsébet dült vára, ki, hogy szépségét megőrizze, szűz lányok párolgó véreben szeretett fürdeni.

Amott látható, sejtelmes ezüstös párába burkolva, a vén örült Stibor vajda porladó sásfészke: Beczkó.

A túlpárti hegyeken fehérlék Oroszlánkő, Lietva, Hricso, mind megannyi fejezetei a magyar történelem egy-egy letűnt korszakának.

Romjaiban is volt ura hatalmát és nagyságát hirdeti Csák Máté már majdnem félváros nagyságú tencsényi vára.

Végre elfut vonatunk egy sárgára meszelt, ódon, klastromszerű épület alatt, mely merészen szokellik ki egy meredek sziklaparton a körülötte fekvő rendez házacskák közül.

Illaván vagyunk.

A fegyház valamikor kolostor volt, s a hol egykor ájtatos barátok ájtatos zsolozsmákat énekeltek, ott most a gonosztevők százai vezeklik szörnyű büneiket.

Falai két méter vastagok. Rengeteg ablaka nehéz és sűrű vasrostélyllyal megrakva. Kapuja a régi várak bejáratára emlékeztet, nehéz, vasalt tölgyfaajtókkal, boltozatos építménnyel.

A kapuban fegyveres őrök állanak, kívül, a fegyházat körülvevő magas köfal körül, szintén azok róják katonás léptekkel szokott sétájukat.

Fegyverzetük a régi Wernli-puska, a hozzá való szuronnyal.

A fegyházba bejutni annak, ki arra szomorú jogcímet nem szerzett, nem könnyű dolog. Az engedély megadása miniszteri hozzájárulástól van függővé téve, ilyenről persze nem rendelkezünk (hármán voltunk), de azért velünk, mint rendőrtisztekkel, kivételt tesznek. Szabad a bemenet.

Kalauz g anánt a figyelmes igazgatóság az őrsparancsnokot rendeli mellénk.

Az őrsparancsnok tisztí rangban van. Közvetlen előjárója a 126 létszámú fegyőrségnek.

Már a kalauzunk is érdekes ember. Hat nyelven folyékonyan beszél, s egyszerű fegyőrből küzdötte fel magát jelenlegi nagy felelősséget és talpraesettséget igénylő állásáig. Minden fegyenczet tetőtől talpig ismer, valamennyit keresztneven szólítja.

—Uraim! — kezdi az őrsparancsnok kalauzolását, — a fegyeczek mostani létszáma 560. Vannak köztük szörnyű bűnöket elkövetők élethossziglani elzárással, de vannak — mi csak úgy nevezzük, — salátatolvajok is, 3 évi fegyházzal.

Kár, hogy az urak vasárnap jöttek, mert e napon minden munka szünetel. De azért valamit csak mutathatok.

Ez itt mindjárt a fürdőház, — mondja, miközben egy tágas, négykádás, kellemes temperaturájú helyiségbe nyit be. Itt minden új jövevény megfürdetik, aztán havonkint bekerül ide újra mindegyik.

Itta mosóház — vezet tovább. És az asszonyi kéz nem látta vászon ruhák hófehéren mosolyogtak ránk a hatalmas nagy kádakból.

Egy karbolszagú, ragyogóan tiszta, több ágyas szobába jutunk. Ez a kórház. A fegyenczapolók katonás állásban felénk fordulnak és alázatosan köszöntenek. Az őr jelentkezik. Két ágyon egy-egy fegyencz kinosan nyöszörög.

Az egyik felénk fordul, fiatal ember, arca balálsápadt, melléből a levegő sipolva tör elő.

—Tüdővésztes, utolsó napjait éli, — világosít fel kísérőnk. Neve: Tóth Péter, kéjg ilkossáért életfogytig elítélve.

A másik ügyet sem vet ránk. Morogva a fal felé fordul.

—Czigány, a legveszedelmesebb fajtából, — mondja mosolyogva az őrsparancsnok — folyton átkozza a csendőroket, kik őt ide juttatták.

Innen egy kellemes, üvegtetős, világos és szellős, kis pavillonba lépünk be.

Nyugúgyakon több rab fekszik, szinte láthatóan jóleső érzéssel melengetik sovány testüket a bágyadt délutáni nap enyhén lövelő sugarában. Fegyenczapolóik gyengéd gondoskodással igazgatják párnáikat, takaróikat. Gondolván, ki tudja, holnap nem-e én is itt kezdem meg a biztos szabadulás napjait?

Az őr katonás modorban jelenti a könnyű tüdőbajosok létszámát.

—Most, Uraim, a konyhába megyünk, — indul meg őrsparancsnokunk, s bemutatom a fegyenczek doyenjét és egyben főszakácsát.

Az őr rondet és két fegyenczet jelent.

Az egyik jószágos mosolygós arcu, kopasz, szemüveges, öreg bácsi. Egész magatartása csupa alázat és figyelem. Inkább a régi idők istenes szerzetesének, mint a jelenkor legvérengzőbb bestiájának látszik.

—Ez Hozster Fülöp, a várpalotai rablógyilkos, kinek kezéhez kilencz ártatlan ember kiömlött vére tapad, — súgja az őrsparancsnok. — Már 32 éve rab és 9 éve főszakács; a jó fegyenczek mintaképe.

A benyíló lisztraktárban a másik rab egy illatos, puha prófuntot felvág. Megkóstoljuk, alig ettem életemben izletesebbet. Ugy látszik, a rabok jól imádkozhatnak mindennapi kenyéréért.

A napi koszt is jó. Hetenkint háromszor a hús sem hiányzik a főzelék mellől. Sőt a fegyenczek heti keres-

Valódi tajtékipák, szipkák

valamint az összes dohányzó-eszközök legjobb minőségben és legolcsóbban kaphatók

SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁNÁL,

Szegeden, Kárász-utca 6. — Alapítatott 1866 ban.

Csendőrség részére előnyös részletfizetési kedvezmény! Kívánsra képes árjegyzékkel valamint őrsöknek választékkal szolgál.

ményük egy bizonyos bányadán kolbászt, szalonnát, sonkát, mi több, egy-két üveg sört és kevés bort is vetethetnek.

Sok jobban él itt, mint odahaza!

A főkonyhából a betegek konyhájába vezet az őrsparancsnok. Itt is két fegyencz egy örrel. A tűzhelyen katonacsajkákban jó illatu, recept szerint elkészített ételek susterognak.

A konyha vekony deszkafallal kettéosztva. A fal megett három-négy fürdőkád.

— A beteg, gondos fürdőre szoruló rabok fürdőhelye ez, — magyarázza jószívű vezetőnk.

— És hogy e szegény emberek ájtatosságukat is veszély nélkül végezhessek — füzi a szót tovább, — im ez a kápolnájuk.

Egy csendes, áhitatra gerjesztő, langymeleg levegőjű kápolnába nyitunk be.

Oly kedves e hely, alig tudunk tőle megvalni.

Hát bizony ezek mind nem emlékeztetnek a hirhadt amerikai Sing-Sing fegyház borzalmaira, de hát a szent Humanizmus nagy patrónusa a gyilkos uraknak!

Most egy udvaron keresztül a tulajdonképeni főfegyverházépületbe lépünk.

Vezetőnk az iskolába nyit be. Tágas, világos helyiség ez, a legmodernebb iskolai felszereléssel.

— Minden 30 éven alóli analfabéta fegyencz köteles iskolába járni, de ha tanulni akarnak, az öregebbek sincsenek innen kizárva, — elégiti ki kíváncsiságunkat szolgálatkész kalauzunk.

Aztán sorra járjuk a hosszú, hüvös folyosókról nyíló magánzárkákat.

Berendezésük egy falhoz erősített, visszahajtható vaságy, egy székes, egy kurtalábú kis asztal, pohár és vöztartó edény, meg egy falra akasztható kis szekrény. Ebben tartja a rab kenyérét és edényeit. Most üres majdnem valamennyi. Lakóik templomban vannak.

Az egyikben a kis asztalon egy megkezdett levél «Kedves Feleségem és cselédeim, kívánom, hogy jelen soraim jó egészségben» stb. bevezetéssel, mellette egy levélboríték K. J. uénak Hódmezővásárhelyre czimezve.

E zárkákban büntetése kezdetén, minden fegyencz egy évet tölt. Aztán már csak fegyelmi fenytésből kerülnek ide vissza. Dyen azonban nem sok van. Általában jó viseletű mindannyi. A kiszabadulás vágya élteti, s reménye táplálja valamennyit.

— Ha mindenről is, de a kiszabadulás vágyáról soha le nem mondanak, — jegyzi meg cicerónénk. — De nem mondhatnám, hogy 23 évi szolgálatom alatt ez irányban bármily csekély erőszakos mozgalmam is tapasztaltam volna. Türelmes várakozás és önmegadás a fegyverük. E hatalmas érzés kezes bárányt csinál a legvérengzőbb fenvedből is.

És tényleg kevés fegyenczet láttunk kabátjára feltűzött sárga szalagsávval, mi a rossz, de annál többet kék csikkal, mi a szorgalom és jó viselet jele.

A magánzárkától az emeletre vitt utunk. Az erős bolthajtásos folyosó végein itt is nehéz vasajtókkal elzárva. A folyosón puskás örök. Jobbra-balra sűrű vaspántos dupla ajtók, mögöttük, mint valami ketrechen, a gonosztevők tömege.

Itt vannak ugyanis a közös hálótermek, mindegyik 25—30 fegyenczcel. Egy-két ily terembe bemegyünk. A fegyenczek, kik az egyik szobában csoportokban hal-kan diskuráltak, láttunkra szétrebbennek és ágyaikhoz

állanak. Mindegyik ágy a falhoz erősítve és visszahajthatva, rajtuk egy pléhtáblácska a fegyencz nevével, elzáratai és kiszabadulási idejének megjelölésével. Körülöttem négy jóképű, erős, fiatalember áll. Megnézem táblácskájukat: magyarok és mind a négy elethossziglan elítelve. Gyilkos mindannyi.

A másik teremben egy-két fegyencz a kályha nyitott tűzénél szalonnát pirít. A többiek körülöttük áldogálnak és kéjes gyönyörrel szürsölik a pirított szalonna étvágygerjesztő illatát.

A harmadik teremből — szokatlanul — hangos beszéd hallik. Benézünk a kémlelő lyukon át. Egy magas, füstöképű fiatalember társainak valamit erős gesztusokkal magyar z. A dånosi haramiák közül való, most jött a templomból, hol soronkívül is megfordul, mert férfias baritonja az előénekesek közé sorolta.

A templom inkább imaház. Sorjában bosszú padok, fehérre meszelt falak. Sehol semmi disz. Hanem az oltár, az egy remekmű. Egy már kiszabadult és az asztalosságot a fegyházban tanult fegyencz magas nivón álló, művészi faragványa ez. Oly gyönyörű és áhítatkifejező ez oltár, mintha az nem is egy gonosztevő, hanem egy mélyen vallásos, sokat látott művész ihletett lelkének alkotása lenne. Büszke is volt rá derék vezetőnk.

A profánus lelkektől az oltárt egy a boltozatig erő sűrű vasrács választja el. Mint az őrsparancsnok mondá, ennek jelenben semmi célja, csupán a 60-as évek fegyenczlázadásának emléke az.

Megint lekerültünk a földszintre. Egy kis officina jut utunkba, melynek ajtajában egy alacsony kopasz, mosolygós képű, fúrge fúgatógatja magát.

Kissé borostás állunkra tekintettel az őrsparancsnok felajánlja e mozgékonny emberké szolgálatát. De hát egyikünknek sem volt kedve ahhoz, hogy e 10 évre elítelt feleségyilkos torkunk alatt táncoltassa borotvaját. Pedig kár, mondja mosolyogva vezetőnk, mert kevés ily ügyes ember van a maga szakmájában, mint a mi házi fodrászunk.

Most még csak az áldühöngők cellája van hátra, mondja kalauzunk és visz is már egy sötét, dohos folyosón arra felé.

A cella teljesen butortalan. Ablakai lörésekhez hasonló, rács és üveg nélkül.

— Bizony ez kietlen lakás, ha akad is néha-néha egy-egy lakója, csakhamar ismét üres, mert itt a legmegrögzöttebb álbolond is mihamar észre tér, jegyzi meg őrsparancsnokunk. Ezzel aztán láttunk is mindent, a mi csak vasárnap látható.

A sok zárt ajtón át és a fesszezen tisztelgő örök tömegén keresztül ismét visszajutottunk kiindulási pontunkra, hol udvarias kalauzunktól szívélyes búcsút véve, kiléptünk az élők kriptájából az Isten szabad ege alá, a szabad emberek jólesőn zajongó tömegébe, és tele tudóvel szivtuk a balzsamos, üde, szabad levegőt.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Nagy számok.

A nagyságot kifejezni akkor, mikor másnak róla fogalmat akarunk adni, csak összehasonlítás útján lehet. Erre az összehasonlításra szolgálnak a mértékek és főleg a

GYERÜNK CSAK!!
BESZÉLŐGÉPET ÉS LEMEZT, FUVÓS ÉS VONÓS HANGSZERT
CIMBALMOT, GRAY, ÉKSZERFELET, REVOLVERT, LÁTCSÓVET
FÉNYKÉPZÉSEPTŐRZET, HÁZTARTÁSI
CINKET, VASÁRNYI ÉLŐVIRY KÉSZLETTET.

SZANTÓ LAJOS
NEM TUCAT-ÁRU
NEM DÁRS-REKLÁM !!
JÓ HIRNEVŰ CÉGEM
KÉSZKÖZÖK BÜNTENET!

GYERÜNK CSAK

Össendőrnek személyes jó ismerősükhöz és régi üzletbarátjukhoz

SZANTÓ LAJOS-hoz

SZEGEDRE, (VÁROSI BÉRHÁZ) VÁSÁROLNI!!!

Csendőrségi atrapa kerékpárt és varrógépet, hangverseny grammofont és finom «Angyalos» lemezt, Pathé tünélküli beszélőgépet, cimbalmot, harmonikát, zsebrót, tamburicát, órát, ékszerféléket, önbortvalót, villanyos kézi és zseblámpát, látcsóvet, revolvert, fényképezőgépet és háztartási tárgyakat. — Nagyon kedvező részletfizetésre! Képes nagy árjegyzékem ingyen küldöm!

számok. Nem érti meg senki, ha azt mondom, hogy a szántóföldem nagy, a kertem kicsiny; meg kell mondanom azt is, hogy szántóföldem hány hektár vagy hold vagy öl területű, hogy megértse más is, hogy voltak éppen mekkora; és meg kell mondanom, hogy kertem hány négyzetögl vagy négyzetögméter, vagy legalább is főbb méreteit, hogy világossá tegyem más előtt is azt, hogy milyen nagy vagy kicsiny. Egészen batározatlan a sokaság, a soknak kifejezése is. Például, nem tudhatom, hogy bány ember volt a templomban, ha kérdésemre azt feleli valaki, hogy sok. Mennyi, hány az a sok? Következtethetek rá, hogy mivel templomunk méreteit, nagyságát némileg ismerem, körülbelül tudom azt is, hogy hány ember fér el benne. De azt, hogy „hány”, azt csak számmal fejezhetem ki. De ezt is, megolvasás nélkül csak körülbelül. A legtöbb ember azonban megközelítőleg sem tudja megmondani a templomban jelen voltak számát; még akkor sem, ha templomába minden vasárnap eljár. A mennyiség helyes megítélése mindig nehéz. Teszem, első pillanatra azt sem oly könnyen mondja meg valaki, hogy hány dió van egymás mellett az asztalon elszórva; vagy, hogy hány bárányt őriz a juhász, ha szemei előtt van az egész nyáj. A mi két kezünk tíz ujjánál több, azt megítélni, pillanatnyi áttekintéssel nehezünkre esik. Egészen egyszerű oka van ennek: meg nem szoktuk. Még nehezebb megmondani, a kinek benne gyakorlata nincsen, hogy például: az előtte álló kosárban lévő szilvából hány szilva egy liter vagy egy kilogramm. Hát még a kisebb szemű vetemény — a milyen a borsó, bab vagy kukorica — szemeinek sokaságát mily nehéz megmondani. És a mákszemek számát, csak egy decziliterben is ki tudná megmondani?

Több gyakorlatsunk van a távolságoknak megítélésében; különösen természetesen a kisebb távolságoknak lépésben való kifejezésében. Hiszen igaz, hogy a parasztember a szomszéd falu vagy tanya távolságát nem is a lépések számával fejezi ki, hanem azt mondja, hogy félóránnyira vagy egyóránnyira van. De ezt csak azért mondja így, mivel először is számokkal nem szeret foglalkozni (a magyar földműves legalább nem), másodsor pedig azért, mert ahányszor a kérdéses falu vagy tanya felé gyalogszerrel ment, nem a lépéseket olvasta meg, hanem az egész eltelt időt figyelte meg ezt is csak úgy körülbelül).

Sok dolognak csakis a szám a magyarázója, a kifejezője, hogy sok dologról csak a számok — kicsinyek és nagyok — adnak felvilágosítást, (persze magyarázatot, tisztább képet).

Tudja mindenki, hogy egy kilométer = 1000 méter, egy méter pedig = 1000 milliméter, tehát egy kicsike millimétert milliószor kell egymás mellé tennünk, hogy egy kilométer legyen. Lépünk ezret; ezt egyenlő tempóban, ha percenként százat lépünk, 10 perc alatt teszszük meg; egy millió lépésre tehát 10.000 perc, vagyis 166 óra, vagyis 1-5 óra hiján egy teljes hét volna szükséges, feltéve, hogy az illető folytonosan járna. Tessék ezt számítás nélkül megmondani. S ez csak egy millió volt. Hogy ezt az egy milliót egyszerre magunk elé tüntessük, bemutatok ilyen számot az asztalon azonban. Van ugyanis úgynevezett milliméter-papír (milliméter négyzet beosztással), a mely különféle célra szolgál. Olvasóink közül bizonyára többen ismerik. Ha ebből a

papírosból néhány ívet úgy illesztünk egymás mellé, hogy vele egy méteres négyzetet alkossunk, hogy tehát oldalt és alul egy méter, vagyis 1000—1000 mm. jusson, akkor előttünk van egy millió négyzetmilliméter, mert ezerszer ezer annyi mint millió. A ki nem hiszi el, olvassa meg. Hogy ennek végigolvasása mennyi időbe kerül? Lássuk csak. Ha ügyes és gyors számláló egy perc alatt 300-at számlál vagy olvas (a mi nehéz feladat), akkor 1000 perc alatt 300.000-et, egy milliót pedig 3333 perc alatt olvashat; ez órákban kifejezve 55-5, tehát ha ezt az esztelen végigolvasást valaki meg akarná cselekedni, folytonos, kitartó olvasással az egy millió négyzet megolvasására 55-5 órai időre lenne szüksége; de akkor a számláló közben sem ne egyék, sem ne aludgyék, mert különben a dolgot ennyi idő alatt sem végezné el.

Ha zsebóránk percenként 300-at ketyeg, akkor óránként 18.000-et fog ketyegni. Gondos ember kezében a jó óra 50 évnél istovább eljár. Vajjon ennyi idő alatt hányat ketyegne a kis óra? Naponta $18,000 \times 24 = 432,000$ -et, évenként pedig 365-ször ennyi, vagyis 157.680,000 a ketyegések száma; 50 év alatt 7,884.000,000, vagyis 7884 millió lenne az órakettyegések száma.

Úgy a mint megesik, hogy a milliót vagy általában a nagy számot, a melyről tehát nincs helyes fogalmunk, lekicsinyeljük, úgy megesik velünk az is, hogy valamit túlbecsülye nagyobb számmal illetünk. Például, ha azt kérdi valaki: hány lépés Budapesttől Vác? Erre a távolságot ismerő ember is — a ki már a milliókban is járta — túl nagy számot fog mondani, és ezzel alighanem tévedni fog. Mert Vác Budapesthez 34 kilométer; mivel pedig 3 kilométer = 4000 lépés (vagyis egy kilométer = 1333 lépés), a lépések száma tehát tőlünk Vácig 45,333, a mit a jó gyalogló kényelmesen megtehet 8-5 óra alatt (pihenés nélkül!). Ugyebár ez nem nagy szám. Miért van mégis az, hogy tévedhetünk? Egyszerűen azért, mivel a lépést az egész távolsághoz képest, vagy fordítva: a távolságot lépésünkhöz nem jól viszonyítjuk.

A milliónál vannak azonban nagyobb, sokkalta nagyobb számok. Olyanok, a melyeket aztán emberfia egyáltalában sem elképzelni, sem megítélni már nem tud. Ilyen a milliószor millió, a billió. A billiónak milliószere: trillió; ennek milliószere a quadrillió, és így tovább a quintillió, a sextillió, septillió, stb... A millióhoz legközelebb álló nagy szám, melyet külön névvel illetünk, a milliárd. Ez csak ezerszer millió, a milliónak csak éppen ezerszerese; a billiónak tehát egy ezredrésze. Csakis a pénzügyi nyelvben és számításoknál használatos. Például: Franciaország államadóssága kerekében 30,000 millió, vagyis 30 milliárd frank; Ausztria—Magyarországnak 15,336 millió, vagyis 15 milliárd és 336 milliónál több korona. Az elnevezés újabb keletű s a XIX-ik században lett használatos. De lássunk a billióra nézve egy példát. Bár leírni könnyű: 1.000,000,000,000, de már végig olvasni vagy elszámolni embernek lehetetlen. Ha valaki percenként 300-at tud olvasni, akkor óránként 18,000-et, egy nap tehát 432,000-et olvashatna, évenként pedig 158.680,000-ig vihethné, ha t. i. éjjel-nappal szakadatlanul számlálna. Hogy egy billióig vihesse, körülbelül 6342 évre lenne szüksége!

Hogy a millió és billió közötti különbség micsoda óriási, azt némileg a következő példa is mutatja. Egy

Berson

Summárok
a legjobb

millió másodperc nem egészen 12 nap alatt telik el (mert 12 nap = 1,036,800 másodperc), holott egy billió másodperc 33,333 évet tesz!

Régi és sokszor említett példa annak a keleti királynak az esete, a ki mikor a neki tetsző sakkjáték feltalálóját meg akarta jutalmazni, a jutalom választását a feltalálóra bízta. Ez a ravasz és jól számító ember királytól jutalmul csak búzaszemeket kívánt, de annyit, a mennyit a sakktabla négyzetes 64 mezejére rakandó búzaszemek együtt tesznek, ha ugyanis az első négyzetre egyet, a másikkra kettőt, a harmadikra négyet, s minden következőre az előbbinek kétszeresét helyeznének. A király ezt a szerinte csekély jutalmat nem tartotta elégnak és biztatta emberét, hogy más, értékesebb jutalmat kívánjon. De a sakktablás ember megmaradt kívánságánál. Mikor aztán a király kiadta a parancsot, hogy a megfelelő számú búzaszemeket hordják a jutalmazandó elé, csakhamar megtörtént az a furcsa dolog, hogy a király gazdag magtárai kiürültek és a sakktabla sok mezeje még üresen maradt volna. És — a gazdag király a sakkos ember szerény kívánságát nem teljesíthette, mert egész országában sem talált annyi búzát, a mennyit a sakktabla mezőinek számítása mutatott. Lássuk csak, valóban olyan nagy lett volna a búzaszemeknek száma? A számítás kissé hosszadalmas lenne; inkább elárulom a szám nagyságát. Bizony 18 trillió, 446,744 billió, 73,709 millió és 500,000 lett volna a búzaszemek száma, a mely mennyiséget a király nemcsak országában elő nem teremthetett volna, hanem közepes termést véve a számítás alapjául, mi is csak akkor teremthetnék elő, ha egész Földünknek 144 millió négyzet kilométer szárazföldi részén 70 évig csupán búzát termeszténék!

A sakktabla példájában basonlít a következő is. Egy eszes kovács valamikor sokat talált követelni a ló patkolásáért, a mit a ló gazdája, a ki véletlenül gazdag ember volt, nem akart kifizetni. A kovács tehát a következő fizetésmódozattal állt elő. Fizessen az úr az első patkószögért egy fillért és minden következőért kétszer annyit mint az előbbiért. Az úr ezzel az ajánlattal meg volt elégedve és magában már leste, hogy mint fog felsülni a kovács a számításával. De bezeg, mikor a fizetésre került a sor, a gazdag úr órákig számolt és számolt, mert nem tudta elhinni, hogy a fizetés annyi lenne; pedig — a lónak egy-egy patkóján csak nyolcz szög volt. Mert bizony bár az első patkóért még csak 1 korona 28 fillért kellett volna fizetnie, már a második után 327 korona és 68 fillér járt volna a kovácsnak; csakhogy hátra volt még a java, mert a harmadik patkó (a 24-ig szög) után már 83,886 korona és 8 fillér, a 4-ik patkószöge után pedig végül — 21,474,836 korona és 48 fillért kapott volna a kovács. Ennyit pedig az úr fizetni nem tudott, mert egész vagyona ez összegnek talán századrésze rágott. (Azt gyanítom, hogy a kovács hallott valamit a sakktabla búzaszemeiről.)

A kamatos kamatszámításnál is szép és meglepő eredményekre tehetünk szert. Ilyen esetben az alapösszeg kamatozik, de az összegbe csatolt kamat újra kamatozik, és ba így tovább megy a dolog, hihetetlen módon növekedik az érték mennyisége. Innen van, hogy gazdag embereknek, miután az első milliót megszerezték és a következőt már a kamatoztatás is óriási módon növeszti, vagyonuk szaporítása csak ilyen úton is tetemes.

Nevezetes ebben a dologban az, hogy ez a növekedés folytonosan nagyobbodik. A kamatos kamat alapján

kiszámította valaki például azt is, hogy Jézus Krisztus idejében, tehát körülbelül 1900 évvel ezelőtt, 4-es százalékra a takarékpénztárba helyezett egy fillérnyi betét a mai napig oly óriási összegre növekedett volna, hogy az csak quadrilliókkal lenne kifejezhető. A ki el nem hiszi, számítsa ki magának.

KÉPEINKHEZ.

Külgyminiszterek találkozója Abbáziában.

A külgyminiszteri állást, habár rendkívüli fényt és tekintélyt ad is a viselőjének, még sem lehet valami irigylésreméltó pozíciónak tekinteni. Egy állam hatalmi és gazdasági érdekeinek roás államokkal szemben való megalapozása, fentartása és a sokfelől való ellentétes áramlatokkal szemben való megvédése óriási felelősséget ró a külgyminiszterre s intézkedéseiben a legmesszebbmenő előrelátásra és óvatosságra kötelezi, mert ezen a téren már a legkisebb hiba, elnézés vagy mulasztás is rendkívüli károkat és kellemetlenségeket idézhet elő az államhatalom kül- és beléletében.

Még fokozottabb gondoskodást követel ez az állás a szövetségben levő államok külgyminisztereitől. — Mert itt már nemcsak az egyes államok magánérdekeit, hanem a szövetségesek közös érdekeit is szemelőtt kell tartania a rendkívül gazdag tapasztalattal és sokoldalú ismerettel kell rendelkeznie, hogy a különféle érdekek összeegyeztetésére és a szövetségen kívüli államokkal szemben való megvédésre irányuló intézkedéseiben minden körülmények között megtalálhassa a kellő irányt, mert a politikai aréna porondjának ezen a részén már nagyon érzékenyek az emberek.

A hármasszövetség tekintélyének fenntartása s a külgyminiszterek által intézkedésekben egyöntetűségre való törekvés is igen sok gondot okoz a három állam külgyminisztereinek. Ez okból állandó jegyzékváltásban vannak egymással. De előfordulnak olyan rendkívüli fontosságú ügyek is, a melyek részben titkosságuknál fogva, részben pedig, mert hosszadalmas tárgyalást igényelnek, levelezés mellett el sem intézhetők. Az ilyen ügyeket aztán, a közvetlen érdekelt felek külgyminiszterei, előre megállapított helyre és időre kitűzött találkozásokon, közös megbeszélések mellett szokták elintézni.

A Balkánon történt változások óta igen sok ilyen ügy adta elő magát a hármasszövetség kebelében. Különösen Albánia önállósága s ez az önállóság megvédése ad igen sok gondot. S minthogy ezen a téren az olasz királyság és monarchiánk az érdekeltek legjobban és közvetlenül, a mennyiben e két nagyhatalom interveniálására sikerült Albániát előbbi helyzetéből függetleníteni, tehát e két állam külgyminiszterének kötelességei közé tartozik egyrészt az Albánia sorsa feletti örökös, másrészt azoknak a fontos gazdasági érdekeknek a biztosítása és megvédése is, a melyekre nézve mind a két államhatalom egyformán igyekszik berendezkedni ebben az újdonsült államban.

Ez a kötelezettség rendes körülmények között is számottevő figyelmet és állandó gondoskodást igényel. Most pedig, hogy az epiruszi forrongások és csatározások úgyszólván napirenden vannak, csak fokozódott ez a gondoskodás, sőt nincs kizárva, hogy az azonnali közbelépés szükségességét is számításba kellett venni. S bizonyára az ezek iránti intézkedésekben voltak olyan természetűek is, a melyeket a két állam külgyminiszterei csak személyesen folytatott tárgyalások mellett

sikerülhetett elintézni. Ezért aztán összekötötték a basznost a kellemessel s Ausztria egyik legkedveltebb üdülőhelyén: Abbáziában adtak találkozó egymásnak, a bol — mint azt a jelen számunkban bemutatott képek is illusztrálják — a kimerítő szellemi munka után mindjárt kellemes szórakozást is találhattak.

HIREK.

Májusi előléptetés. Mint lapunk hivatalos részében közöljük, a folyó évi május hó 1-én 3 őrnagy, 2 százados és 3 főbadnagy lépett a legközelebbi magasabb rendfokozatba.

Hadapródok iskolája. A nagyváradi országos esendőriskolában elméleti kiképzésben részesült Andrius Radoszlav és Egry László hadapród próbacsendőrök folyó évi április hó 21-én tették le a csendőrbiztosi vizsgát egy a Tolcsvai Nagy Gábor tábornok, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének elnöklete alatt összeült bizottság előtt.

Megtámadott csendőr. Horvátb István II. magyarfalui (Pozsony m.) őrsbeli csendőr, április hó 20-án este 11 órakor czirkuszi előadásról hazatérőben, az utcán hangosan éneklő Danihel Tamás és kilencz társa, magyarfalui lakosokat csendesebb viselkedésre intette. A legények rendreutasításuk fölötti bosszúságukban a csendőrt körülfogták, védelmére kirántott kardját elvették, földre teperték és a helyszínen talált tégladarabokkal fejét öt, homlokát pedig két helyen bevették. A kard későbbben beborpadt markolattal a községi bíró házához támasztva feltaláltatt. Tettesek, kik közül kettő beismerésben van, elfogattak.

KÜLÖNFÉLÉK.

Egy híres feltalálól. Azoknak a nagy amerikaiaknak a sorában, a kiknek a nevét világszerte ismerik és a kiknek korszakot alkotó találmányai az egész művelt világ javát szolgálják, elsőik között állt Westinghouse György, a nevérol elnevezett fékező feltalálója, a ki a napokban halt meg. Huszonhét esztendőtl élt és életének ötven esztendejét a tudományos kutatásnak szentelte. A fékezője több emberéletet mentett meg, mint a mennyit századok csatái elpusztítottak, nem is szólván arról, hogy a vasúthálózatok kiterjedésének, fejlesztésének és biztonságának szempontjából ma már nélkülözhetetlen segítőeszköz. Westinghouseról igen helyesen jegyezte meg egyik kortársa, hogy a képzeletét tudományos alapokra fektetve basználta ki és egész életpályája ennek a jegyében alakult. Iróniája a sorenak, hogy ez a géniusz, a ki negyed milliárd korona vagyont hagyott hátra és ötvenezer embernek biztosított kenyeret és megélhetést egy billió korona befektetéssel dolgozó gyárában: — emésztési bántalmaknak lett az áldozata. Westinghouse életrajzának adatai jellegzetesen amerikaiak. Szegény fiúból lett nagygyá azzal, hogy már kora ifjúságában az iskolai órák után éjt-nappallá téve technikai pályára képezte ki magát. Erre nemcsak nagy hajlandósága és szorgalma, de rátermettsége is unszolták. A nevérol elnevezett fékezőt 1868-ban találta föl, a mely egyszeriben nevet, dicsőséget és vagyont szerzett neki. Most, hogy elparentálják az amerikai lapok, úgy emlékeznek meg róla, mint a ki az amerikai szellemek történelmi nevezetességű alakja volt. Az Edisonok, Rockefellerek, Carnegiek, Morganok fajtájából való, a kiknek teremtő

ereje az egész világ csodálatát vivja ki és a kik nemcsak mint amerikaiak nagyok, de a kik tevékenységükkel az egész világ bámulatát is kivívták.

A szivar jubileuma. A füstölés barátai kiderítették, hogy most van a szivar föltünésének századik évfordulója, mert Párisban 1813 végén tűnt föl először ez a portéka, a mikor azonban még csak az arisztokrácia tagjai és a tehetősek diszelegtek vele a szájukban s úgyszólván ez képezte akkor az előkelőség szimbolusmát. Párisból indult ki bódító útjára, a mi oly diadalmasan baladt előre, hogy a következő év farsangján már meghódította egész Európát. A szivart az első időkben olyan luxuscikknek tartották, hogy egy egykoru párisi író ezt jegyezte föl róla:

— Csak azok szívnak szivarokat, a kik egyébként nem szoktak dobányozni.

Az idők folyamán azonban a szivart kedvelők és szivók száma nagyon megsaporodott; 1850-ben, a második francia császárság kezdetén már nem volt a szivar olyan fényűzési cikk, mint a szivardivat első évtizedében, hanem ekkor a gazdagságot és a vagyont jelentette és ebből az időkből valók azok az élczlap-karikaturák, melyek a kövér börzianereket ábrázolják, szájukban vastag szivarral. A császárság ellenségeinek köreibben, a kik akkoriban a Café Anglais és a Café de Paris külön termeiben szoktak volt összegyűlni és frondörködni, a közkedvelt pipa mellett megjelent a szivar is, a mit különösen a nagynevű francia államférfi, Gambetta kedvelt nagyon, a mi azután csakhamar megteremtette és népszerűsítette a szivarszívás divatját s a politikai vezérek divatját utánózták és követték a hívek és utóbb a nép is. Így terjedt el a szivar rövidesen a legszelebb néprétegekben is.

A politikai szivar egyébként Franciaországban még maig is élénk emlékezetben maradt; terjedését a napoleoni császárság bukásával hozzák összefüggésbe és bálásan emlegetik, mint a köztársaság ajándékát a — népnek.

Egy kutya-ügy. Egy edinsburgi polgárnak még a télen eltűnt a kedvencz kutyája és meg se került, noba nyakán viselte a tulajdonos nevével ellátott szalagot. Néhány béttel később a tulajdonos egy éjjel tompa nyöszörgésre ébredt fel álmából és a mikor kinyitotta az ajtót, ott találta kutyáját bekötözött lábbal, teljesen kimerülten. Nyakán egy tábla függött a következő felirattal: «Az egyetem sebészeti intézete.» A kutyát valaki ellopta és élvebonozolás czéljából eladta az egyetemnek. A bekötött láb világosan bizonyította, hogy tudományos kísérletekre basználták fel. Hogy milyen módon menekült meg a kinzókamrából, nem sikerült megállapítani. Az eset azonban olyan feltünést keltett, hogy legutóbb az angol alsóbáz is foglalkozott vele, a mennyiben egy képviselő interpelláció alakjában megkérdezte a kormányt, hogy van-e tudomása az esétről és milyen lépéseket szándékozik tenni az egyetem rektora ellen, a ki egy lopott kutya vásárlása által az orgazdaság vétségét követte el.

Repülőgép mint — gyászkocsi. Nem régiben halt meg Szopornovszky Iván, a leggazdagabb oroszok egyike. Szopornovszky különöz volt egész életében és halála után is az akart maradni. Életében sobasem használt modern közlekedési eszközt. Annál csodálatosabb, hogy végrendeletének van egy pontja, mely így szól: «Kétszáz ezer rubelt hagyok annak, ki holttestemet repülőgépen viszi ki a temetőbe.» Az örökösök eleinte remélték, hogy nem akad majd vállalkozó aviatikus, de alig teték közbírré a végrendelet záradékát, rögtön jelent-

kezett Posov Mihály fiatal aviatikus. Hamarosan felrakatta a koporsót biplánjára és elindult. Így Szopornovszky igazán életveszély nélkül tette meg a légi utat. A leszállásnál majdnem összetört a repülőgép és a koporsó is megsérült egy kevéssé, de azért a halott milliomost mégis a levegőben szállította el a temetőig és meg is kapta a kétszáz ezer rubelt.

Asszony, a ki férfi. Newyorkból olyan 75 éves asszonyról írnak, a ki 60 év óta mindenki férfinak tartott. A newyorki katonai rokkantak kórházában a főorvos sajnos sebképződést akart a medikusoknak bemutatni és ezért a 75 éves rokkant katonát, Cashier Albert elé vezette őket. Az orvos és hallgatói ekkor konstataáltak igen nagy meglepetéssel, hogy az agg katona nem férfi, hanem asszony. Ezután tudódott ki, hogy ez az asszony, mint tizenöt éves leány vándorolt be Amerikába. Pénze nem volt s hogy mégis kijusson Amerikába, férfiruhát öltött és elrejtőzött a hajó csomagjai között. A kísérlet olyan jól ütött ki, hogy elhatározta, ezentúl állandóan férfiruhában jár. A polgárháború kitörésekor a férfinak vélt leány beállt a hadseregbe és több ütközetben olyan vitézül viselte magát, hogy nagy kitüntetésekkel kapott. A háború után az erélyes asszony különböző üzemekben dolgozott, de mindig férfiruhában. A kórházba aggkori gyöngesége miatt került.

A virág-gomb. Az amerikai fiatalság újabb különcödést eszelt ki. Eddig a kézelőn és a frakk-ingen matt arany-, vagy értékes drágaköngombok díszeltek. Ezek helyén most friss virág díszeltek, a melyet aranydróttal erősítenek a helyére. Ibolyát, gardeniát, sőt kisebbfajta orkideát is lehet a dendik ingén és kézelőjén látni. Az illatos gombokat természetesen esténként többször frissel kell pótolni. Mivel pedig túlnyomórészt meglehetősen drága virágról van szó, ez a mulatság olcsónak egyáltalán nem mondható. Az amerikai snobizmust azonban mindig csak ingerli, nemhogy elrettentené a nagy ár.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

T. G. ny. őrmester. Nyugállományban nősült állami alkalmazottak özvegyének csak abban az esetben van nyugdíjra igénye, ha a házasság által a tényleges szolgálat alatt született gyermek

törvényesített, vagy ha a férj a házasságkötés után tényleges szolgálatban újból alkalmaztatván, legalább még 3 évig szolgált. A küldött bélyeget lapunk javára bevételéztük.

1997. Mert még az évi 900 koronás zsold mellett lett nyugdíjazva. A jelenlegi csendőri zsold pedig 1000 korona.

R. L. csendőr. Ennek a pénzintézetnek a nyugdíjostálya megszünt.

1914. L. Olvassa el a nyugdíjtörvény 43. és 46. §-ait.

Erdeklődő. Állami hivatal; szolgálati idejét nem veszíti el. Bővebb felvilágosítást a m. kir. kassai vízmesteri iskola ad.

Z.-Löwö. Tulajdon elleni kihágás. (Kih. Bünt. Törv. 126. és 127. §-ai.)

Zöldfalevél. Nézetünk szerint másra át nem ruházható.

N. csendőr. 1. Nincs igénye. 2. Bármelyik könyvkereskedésben.

T. P. ny. járásőrm. Nincs rá kilátás.

Ja. Ha a felhívás nem mondja ki, akkor a felhívó hatósághoz.

Határozat. Ha az apa megállapítható — természetesen!

Dekameron. Nem marad más hátra, mint türelemmel várni.

Z. J. R. Beküldött cikke közlésre alkalmatlan.

FEJTÖRÖK.

Képtalány.

Betűtalány.

m

Tréfás számtani kérdés.

Ha két darabra metszed a húst, akkor előtted lesz két fél; ha mindegyik darabot újra elmetesz két felé, negyed lesz belőle; ha ismét elmetesz mindegyikét két részre, akkor már nyolczad lesz a neve. Hátha még ezeket is elmetesz, mi lesz akkor mindnek a neve?

Megfejtési határidő: 1914 május 11-ig.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné szanatorium-sorsjegy lesz kisorsolva.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapírokra

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 2.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Előadunk betéteket takarékpénztári könyvekre. 1. Oly takarékbetéteket után melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünkönél, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetét után, melynél a betető az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattal mellett Utalványok, intézvények és chequek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Vesztünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

• **császári és apostoli királyi Felseje 1914. évi ápr. hó 23-án** Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott:

a m. kir. csendőrség állományában:

1914 május hó 1-ei ranggal:

alezredesekké:

a következő őrnagyokat:

Buday Gyulát a VIII.,

keresszei és adorjáni gróf Csáky Zsigmondot és

Némethy Ferenczet a III. számú csendőrkerület állományában;

őrnagyokká:

a következő századosokat:

csikszentsimoni Endes Antalt és

aldobolyi Rákósy Gyulát, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének segédtisztjét (utóbbi létszám felett), a VII. számú csendőrkerület állományában;

századosokká:

a következő főhadnagyokat:

Lózsa Jenőt a VIII.,

Márialaky Imrét a VII. és

Raschel Lambertet (létszám felett) a IV. sz. csendőrkerület állományában; beosztva a honvédelmi miniszterium 16. osztályába.

Kineveztetik:

A m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg:

1914 május hó 1-ével:

a m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg:

csikszentsimoni Endes Antal őrnagy, a VII. számú csendőrkerület Nagyszébenbe kikülönített törzstisztjévé.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Szabó István csendőr 3 darab, Bódi János őrsvezető cz. őrmester és Papp József, Bíró Ferencz Sándor csendőrök 2—2 darab 10 koronás aranyból álló jutalomdíjban részesítettek.

NYOMTATVÁNYOK FEHÉRNEMÜK KEZTVÜK SAPKÁK

Van szerencsénk a **TEK. PARANCSNOKSÁGOKAT** t. értesíteni, hogy nyomtatványraktárunkat mindenféle csendőrségi felszerelési czikkel, kézi- és tisztoszerekkel kiegészítettük.

A m. kir. Csendőrségnek ilyformán módjában áll összes szükségleteit egyhelyen beszerezni.

Uj árjegyzékünket kívánatra minden őrsnek bérmentve beküldjük.

ÓVÁS és KÉRELEM!

Szántó József 16 éve álló gépáruháza kizárólag alanti czímen létezik Szegeden a városi bérpalotában. Kérem tehát sok ezer üzletbarátaimat, ügyeljenek hogy meg ne tévesszék hasonló nevű cségek és szigoruan Szántó József nevét követeljék rendelés megtételénél. Flókraktáram pedig nincs Szegeden, de sehol az országban. Csakis

nálam kaphatók: katonai hegyi, Postillon, Britania és Helical kerékparok a tünéklő Pathéfon beszélőgépek és lemezek fölerakata is nálam van, csendőrségi díszvarrógépek csekély részletfizetésre. Főárjegyzékem ingyen küldöm. Várom becses rendeléseiket és ez uton küldöm üdvözlömetet sok ezer pártoló barátaimnak.

SZANTÓ JÓZSEF gépáruháza Szegeden, városi bérpalota.

ÓRÁK, ÉKSZEREK, GRAMOFONOK, LEMEZEK RÉSZLETFIZETÉSRE IS!

Képes árjegyzék ingyen.

Legkitünőbb lemezek 2-50 K. részletre 3— K. Míg a készlet tart 6 órák. E. Reklám gramofon, 50 cm.-es tölcseárral, 8 lemezzel, készletfizetésére 40.— K. Villamos eszeblámpa 2 K. Elem (Batteria 8 havi égési tartammal 8) fill. Legjobb (bensin, tüzgyújtó) 70 fill., 2— K és 2-40 K. Valódíscrum labdák 1-os 3-60, 2-es 4-60, 3-as 5-60, 4-es 6-60, 5-6a 7-60 K. Erősebb 12 rész-ből álló 1—1 K-val drágább. Liga Scrum, dupla gummital, 14 K. / drol Football-czipő 9 K-tól feljebb, stb. Ezüst „Betűs” gyűrű tüzarsnyozással 80 fillér. 14 karos aranyból 4-60 korona. Strapa órák 5 koronától feljebb. Számatlan elismerő levél. Uj órákért, gramofonokért 10 évi, javításokért 5 évi jótállás. Tört aranyat, ezüstöt veszek vagy becseszelek.

Képes árjegyzék ingyen.

Tóth József, oronometer és műorás. Szeged, Dugonics-tér 11.

Czimbalom

Számos kitüntetés a jó munkáért. Árjegyzék ingyen.

Legújabb szabad. acélszerkezettel, részletre is. Csodaeos, tiszta hangú gramofon (beszélőgép) 25 korona és feljebb. — Hozzá: Fedák Sári, Király, Rózsa, Berzei, Bonol, Corusó-tól legszebb lemezek 2 K 60 f. Hegedük világhírű mesterek hű utánzatai.

Fuvolák, tárogatók, oziterák, harmonikák stb. Húrok. Javitás műterem stb.

Mogyorossy Gyula

kir. szab. hangszergyár, Bpest, VII., Rákóczi-ut 71.

Teljes tisztelettel
Várnay és fia,
Budapest, VI., Gyár-utca 26.